

# SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znizana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisni se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na izvole naj se blagovoljko pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

## Nad strankami.

Mnogipot so novine uže poročale, da je ta ali ón zastop zdanjega ministerstva prvosedniku izrekel svoje zaupanje. Tudi na Slovenskem je bilo slišati o tacih izjavah in radi bi se bili navdušili še mi za zdanjo vlado. Pa kakor smo dozdej stvar obračali, nij nam bilo moči najti povoda tacemu navdusenju. Vlada je pač zmirom poudarjala ravnopravnost in spravo, pri zadnjih volitvah v državni zbor se óna sama res nij vtikala v državni gibanje, nego se skoro pretirano skrbnostjo varovala svojo „objektiviteto“, a ob jednem dopuščala, da so posamezni vladni organi ótito spravi protivno postopali. Tudi mi se klanjamo osobnej svobodi in jo iskreno zagovarjamo, a vneti smo le v tako svobodo, kaktera velja za vsacega in v vseh okolnostih. Akopram je vsak človek vedel, na katerej strani so prijatelji sprave, kje je tedaj iskati zaveznikov vladi, katere program méri na združenje in sprijaznjenje avstrijskih narodov, vendar nij bilo videti, da bi se vlada hotela približati avtonomistom. Ceó v malenkostih se je dosledno držala necéga „uzvišenega“ stališča, s katerega je pri vsakej priliki prezirala želje tiste stranke, ki so jo nasprotniki dožili prijateljstva z vlado! Da navedemo par konkretnih slučajev, spominjamo, da so tirolski konservativci bili zelo nezadovoljni z imenovanjem dveh novih skofov, in vlada je dobro vedela, da nij ustregla svojim privrženikom, nego vsakako bolj svojim protivnikom. Nas Slovence gotovo malo briga, kdo je na Tirolskem škof, in napósled po naših mislih Tirolcem samim v politiki niti jeden niti drugi ne bode ni koristil ni škodoval, nego mi to le navajamo, ker iz tega sklepamo, da se nemški

avtonomisti ne morejo ponašati z dejanskimi dokazi vladne dobrohotnosti, isto tako, kakor — mi ne. Tudi mi imamo zabeležiti podobno odlikovanje. Nedavno so poročale uradne novine, da je bil dr. Rintelen imenovan članom državnega sodišča. Zbornica poslancev je kakor znano predlagala tudi našega vrliga rojaka gospoda dr. Dominkuša v Mariboru, a „spravoljubivej“ vladi je bil mlad, čisto nepoznan Nемец bolj po všeči nego vlecenjeni slovenski rodoljub!

Takim faktom v óči se nijsmo mogli iznebiti strahu, da utegnemo zopet varati se. Kolikokrat so nas uže ogoljufale lepe nadeje, zato nam je manjkalo vere. Tem prijetnejše nas je iznenadil grof Taaffe, ko je prvipot jasno in odločno povedal, kaj da hoče njegova vlada. Bolj se nam bilo veselilo, če bi bil ministerski prvosednik to povedal pred dvema mesecema in — iz lastnega nagona; a dozdej je bil gospod grof vedno zelo zapét, kakor je to navada le diplomatov, ki hoté za nos voditi jeden družega; vse vladne izjave so bile nekako „pythické“, kakor pri — diplomatih, in zato nijsmo imeli pravega zaupanja vanje. Morebiti bi niti zdaj ne bili ničesa zvedeli o smotru Taaffejeve vlade, če bi nam jeden nasprotnikov ne bil storil usluge, da je s svojimi bodočimi šalami po koncu spravi molčéčega ministerskega prvosednika. Osobno napaden in vidno razjarjen se je opravičeval grof Taaffe z nenavadno oostrostjo. Zaradi tega ne dvomimo, da je govoril iz srca, narobe, baš to nam je nekako poroštvo, da so njegove besede izvirale iz pravega prepričanja, in le želeli bi, da bi gospod ministerski prvosednik vedno tako iskren bil. Po dozdanjih izkušnjah ne bodemo prej slave peli, nego tedaj, kadar se prepričamo, da grof Taaffe pri hladnej kivi

tako dela, kakor je v jezi — govoril. Njegovim poslednjim besedam se sploh priklada velika važnost, izreden pomen, vse stranke jih smatrajo za program. Res je to, kar je bilo v velicah potezah izrečeno v Taaffejem govoru, program, in sicer je to naš program, program vse avtonomistične stranke. Če tedaj grof Taaffe hoče to, kar naša stranka hoče, čemu se njegova vlada odločno in odkrito ne oklene avtonomistov? Ali misli mari, da bodo ustavoverci pripomogli, da se izvede program, kateremu je jednakopravnost vodilo!? Vlada nad strankami je v ustavnej državi nesmisel in nemogoča. Vsaka konstitucionalna vlada mora imeti svojo stranko in sicer ómočno stranko, na katero se lahko zanaša v vsacem položaji. — Brez stranke niti grof Taaffe dolgo vladal ne bode. Stranka pa, na katero se more opirati s programom, kakerega je zdaj izjavil, je jedino le avtonomistična. Če mu je torej resnica, naj se brez okoliša postavi na stran avtonomistov in naj gleda, da bo njihova stranka — dosti močna. Čas je, da nekaj stori. O — d.

## Volitve v delegacije.

M nolo soboto je državni zbor volil v delegacije. Voljenih je 22 avtonomistov in 18 centralistov vsled tega ker so češki in moravski poslanci naredili kompromis mej soboj. Menj taktni so bili nemški poslanci sè Štajerskega. V naslednjem podajemo vse one poslance, ki so bili voljeni.

V delegacije so bili voljeni:

S Kranjskega: Grof Hohenwart, za njega namestnika dr. Poklukar.

Za Štajersko sta bila voljena Rechbauer in Walterskirchen, za dopolnilnega moža Foregger. Štajerski poslanci: dr. Vošnjak,

## Nantok.

Dné 3. decembra 1879!

Za Preširnov god spisal in govoril o slavnosti v dunajskeje „Sloveniji“

Danilo Majarón.

Domovina, Tebi v slavo bom govoril!

Káko, Ti dvomiš? Mar treséš se č'lo, Ti moja ljubljénka, Ker Ti iména s krvjó Rímeč nij pisal ni Grk?

Dvigni se, dvombe na stran! . . . . .

Slava je Tvoje imé, slava porod in rast —

Zvédi iz mojih úst, kaj bila si svetu od nekda.

Slavni gostje! Gospóda čestita!

Tam, óaleč za gorami je prelhubo, prekrasno. Na velčastne gore sè zlato zárijo, na divne planjave sè srebrno roso siplje najlepša, zelena pomlad svoj vonj, svoj cvet in — svojo ljubezen. Po sinjem nebu pa jadra žarko solnce in briľantno blišči se tja po bobnečih valovih čistih vodá in veselo kípé pomlajeneje zemlji iz ósrčja nove moči in nove kreposti. In topeča

slavca pesen póje: da to je naša pomlad, pomlad slovenskih zemlja! — V sredi teh cudov in krasov pa stoji človek, ki tej lepej naravi ne dela sramote! Uzorne rasti je in ljubeznjivega vedenja; um mu je vrlo bister, srce pa plemenito. Ali čudo in žal! Ta človek nij srečen — on ne sme biti srečen! Solza najtrpejše bolesti toči se mu po bletem obrazu in prav zelo je nesrečen! In še bode trpel . . . . . Tako mu duša boleva, srce krvavi. In — in to ubogo srce strohni pod rušo hladne zemlje in — „nihče ti ne zna za nje, ne zna za nje!“

Gospóda čestita! To je tragika slovenskega trpina, to je tragika zgodovine slovenskega naroda! Ali to je pa tudi tragika, ki kliče božjo pravico na maščevanje! Pogled v zgodovino — tako? Tak narod! In moral je toľko trpeti? Vprašam:

„Če vé kdo za druž'ga — Naj reče od kod!“

Pač ga naj!

Koga se uže po bridkih prevarah življenja in pri žalnem pogledu v ta razdejeni svet nij povlastilo óao neskončno hrepenjenje po ónem idiličnem miru, po ónej zadovoljnosti, po ónem zlatem veku, o katerem tako ubogo malo povedati vé ta čudna zgodovina? Ali tako nekako moralo je biti tedaj, ko je stari slovenski narod, združen v ljubezni sè svojimi brati slovanskimi, oral po svojih lepih zemljah, ter živel življenje srečno, življenje zadovoljno. Pa saj je bil ta narod slovenski od nekeda uže blag, ljubeznjiv in miroljuben! Saj je bilo to ljudstvo slovensko óndaj kot sedaj plemenito in duhovito, polno vedrosti in brhkosti, polno goreče ljubezni za svoja domača tla in svoje stare bogove! Da, simpatično mora biti to ljudstvo slovensko! In najošabnejši tujec moral je strmeti nad to blagostjo in duhovitostjo slovensko, čuditi se — če tudi po svoje — tej skromnosti in — nedolžnosti! Vprašam: kateri Sloven, kateri Slovan ne izpozna v po-



Gödel, Karlon, Herman, Bärnfeind, Schmidtbauer, Alojzij in Alf. Liechtenstein so dali izjavo, da se ne bodo udeležili volitve, zato, ker jim ostali štajerski poslanci niso prepustili nobenega sedeža za delegacije, da si podpisani zastopajo večno štajerskega prebivalstva.

Za Goriško: Winkler, za namestnika Pajer.

Za Češko: avtonomisti: Heinrich Clam, Lobkovic, Rieger in Zeithammer; centralisti: Klier, Russ, Wofrum, Scharschmed, Bareuther, Piener. Za dopolnilce može: Matuš in Stöhr.

Za Dalmatinsko: Klaić, za namestnika Brelli.

Za Gališko samo avtonomisti: Chrzanowski, Czartorijski, Ev. Czerkawski, Dunajevski, Groholski, Javorski, Smolka. Kot dopolnilca može Rydzowski in Czarkowski.

Za Dolenje-Avstrijsko: Kuranda, Et. Suess, Ofner, za namestnika Kielsmannseg.

Za Gorenje-Avstrijsko: Brandis, Pflugel, Gross, Schaup, za namestnika Dahn.

Za Solnogradsko: Lienbacher, za namestnika Neumayr.

Za Koroško: Ritter, za namestnika Nischwitzner.

Za Bukovino: Hormuzaki; za nam. Kochanovski.

Za Moravsko: Šrom, Loudon, Sturm in Fox; za prvega nam. Fanderlik, za drugega Promber.

Za Šlezijo: Demel, nam. Bess.

Za Tirolsko: Giovanelli in Hippoliti, nam. Zallinger.

Za Vorarlbergsko: Oelz; namestnik Thurnher.

Za Istro: Franceschi, nam. Vitezić.

Za Tržaško: Wittmann; nam. Rabl.

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani 10. decembra.

V sobotnej seji **državnega zbora** je predlagal Posch, da naj davkovski odsek v osmih dneh poroča o noveli za zemljiščni davek. V včerajšnji seji pak je Posch svoj predlog nazaj potegnil. Jutri ima državni zbor zopet sejo.

**Peštanska** zbornica je včeraj sprejela načrt zakona o podaljšani nagodbe s Hrvatsko.

tezah teh samega sebe? In vprašam filozofa: Kaj je manjkalo Slovnanu, Slovenu še razen vednostne oljke, da je blažen ideal človeka?

Ali tako nij bilo, nij smelo biti? Svet nij hotel potrebovati kažipotov v dosego človeškega poklica — nazaj je moral narod slovenski, in Slovenec moral je biti nesrečen! Sè zvijačo, s tako zvijačo, ki jo rodi le najbolj črna zavist in najbolj surovo barbarstvo, delalo se je na to in tuli doseglo, da se je to impozantno Slovenstvo odtrgalo od svojih bratov, da se tam laglje tišči v temoti in cavi. V resnici! Malo piše zgodovina o nas, a še čez to razlite so solzé, krvave solzé, da teško, preteško brati je — rodoljubi. Greh je bilo, ljubiti svoj dom, ali tach grešnikov je bilo malo. Naša zgodovinska preteklost podobna je ónemu pokopališču ob uri polnočnih duhov: gomile naših očetov, druga polg druge — čuje se strahom jok robote in sužnosti — čuje se trepetom škripanje zob vseh ónih premnogih izdajalcev domovine —

## Vnanje države.

Dné 9. t. m. se je v **Peterburgu** obhajal praznik sv. Jurija z banketom, pri katerem je bil tudi ruski car navzočen. Car je napisal nemškemu cesarju, kot najstarejšemu vitezu Jurjevega reda, in na njega nemljivo prijateljstvo; pohvalil je tudi hrabrost ruskih mladih vojakov v zadnji vojski in dejal, naj bi se Rusija mirno razvijala in bila srečna ter slavna.

Zdravje **ruske** carice se je shujšalo. Ruski poslanik v Rimu jo je šel obiskat v Cannes. Tudi laška kraljica je pojde obiskat.

Arnavti so napali **črnogorske** vojske pri Veliki na Lmu. Ker je bilo Arnavtov mnogo več so se Črnogorci od začetka umaknili, a dobivši pomoč Albaneze popolnem potokli. Blizu 1000 Arnavtov je mrtvih. Črnogorske zgube v primeri z izgubo, katero imajo Arnavtje niso velike, zgubili so okolo 200 mrtvih in ranjenih. Vsekako to kaže, da je bila pri Veliki velika bitka.

Iz **Sofije** se poroča, da je liberalna opozicija vsled razpusta narodnega sebranja jako potrta. Staro ministerstvo bode še nadalje poslovalo. Ume se lahko, da nobenej opoziciji niso po volji taki koraki, kakeršne je storil zdani prvi bolgarski knez, kateri, ako je dobro podučen, bode uže vedel, kaj da koristi narodu bolgarskemu, za katerega mu je skrbeti.

Član 23 berlinskega dogovora pravi, da se morajo reforme, ki jih mora **Turčija** upeljati v vseh provincijah razen vzhodnje Rumelije, predložiti vzhodnje-rumeljskej komisiji. Ta komisija se je pa uže razšla in se ne vé ali hočejo to komisijo za to jelekrat zopet sklicati ali se bode nova imenovala. Morda pa niti prvega niti poslednjega ne bo treba, če Turčija ne bode nobenih reform izdelala.

V **rodopskih** gorah se je zopet vnela ustaja 20 varij v kirdžalskem distriktu je prijelo za orožje.

Andras-yjeva zveza z **Nemčijo** še zmirom novinarjem roji po glavi. Tako je „Journal de Bruxelles“ prinesel sklenjeni (?) dogovor mej knezom Bismarkom in grofom Andrassy em. „Moniteur Universel“ pa pravi, da je dotični dokument izmišljen, a ne avtentičen. Neko poljsko društvo je baje si znalo pridobiti papir in pečtneke raznih kacerlij, da po nareja razne diplomatske akte in jih prodaja za avtentične uredništvom in dopisnikom večjih listov. Zgoraj omenjeni dogovor so uže prej bili ponutili „Tmesovemu“ dopisniku v Parizu za 85 000 frankov, a ta ga nij hotel kupiti.

**Francoska** „Republique Française“ piše, da ugodnosti pridobljene od Angležev z oih politiko od porte niso znatne. Baker asa, ki je v ta namen od el v Alepo, ne bode mogel izpeljati reform, kar bode pou-

žalo angleški vpliv v orientu. Novejša poročila pa poročajo, da je Turčija poslala skrivne agente za Baker-iem, da njegovo delovanje nadzorujejo in Osmane in Kurde šuntaio zoper njega. Njegova misija se na brže ponesreči.

**Špansko** ministerstvo je dalo zavoljo kubanskega vprašanja demisio. Verietno da Martinec Campos zopet prevzame predsedništvo.

## Dopisi.

**Iz Ljubljane 9 dec.** [Izv. dopis.] (Ruski jezik.) „Koliko nas je, ki bi znali dožlega ruskega brata pozdraviti po ruski?“ vpraša na tem mestu nekdo v svojem dopisu od 2. grujna.

Menda se ne motim če trdim, da bi v Ljubljani vse óne, ki bi bili tega zmožni lahko seštel na prste. In vendar govori ta jezik nad 60 milijonov nam sorodnih ljudi, in vendar vsak poznatelj tega jezika hvali njegovo blaglasie in bogatstvo v oblikah, in vendar se smé Turčijev sè svojimi izdelki staviti na stran celó angleškemu velikanu Walter Scottu, in vendar je slednič ta jezik brez dvombe jezik slovanske prihodnjosti: jezik obče slovanski. Pa vkljub vsem tem razlogom pri nas tako malo napreduje učenje ruskega jezika! Kje tičé uroki?

Prvi in glavni razlog te žalostne prikazni je gotovo pomnikanje dobre slovnice. Marsikomu je uže pokvarila veselje do ruščine nesrečna Majarijeva slovnica. Pred kakim pol letom ieli so v Linskem izhajati takozvani „ruski listi“, izvrstno delo, samo da je predrago — jedna tiskana pola velja 60 kr. Drugi urok bi bil nadalje ta, da se ruščina ne da lahko iz knjig priučiti. Da si slovenščini sorodna ima vendar take razlike posebno v naglasu, da se brez učitelja ne da popolnem priučiti. In kje dobiš učitelja ruščine v Ljubljani?! In slednič, kdo se bode pa z veseljem učil, če ima vsak čas pričakovati, bodi si dijak ali uradnik, da ga zaradi tega posade pred vrata! Koliko mladih ljudi poznam ki imajo resno voljo in sposobnosti učiti se ruščine, a jim to iz zgoraj navedenih razlogov nij mogoče. Je-li v resnici óna želja, ki jo je izrekel pred letom dnij „Slov Nar.“ nemogoča, da bi se namreč osnovala mala družba z namenom gojiti in razširjati znanje ruskega jezika in literature? Kaj menijo óni gospodje, kojim gre ta prva beseda?

— 6.

— nad grobovi pa plava duh Samov, ón močni duh, ki ustvarja v potomcih ljubezen do domovine in njene preteklosti.

Da! Čas je pretekel! Narodi za narodi biteli so tja po zgodovinskem pozorišču s svojimi deli, slavnimi in neslavnimi; tu in tam so postali, požalovali, poveselili se, postavili spomenik svojemu imenu in — izginili v svojih razvalinah. Nij jih več!

Ali ne tako naša domovina! Nje nijso zatrle vse vihre preganjanja in zatiranja, óna preživela je svoje sovražnike, iz krvi prečvela je domovina močna, domovina krepka. Dovolj stoú — dovolj jokú! Sama osoda zmajala je z glavo nad to notranjo močjo slovensko! Nuj trebalo dokaj! Boreu ali plemenit mož stopil je na vrh Vršaca, ubral svoje strune in zaklical:

„Ilirija, vstan!“

In vstala je lepa ko jutranja zarija in pobegnili so vsi besi zavisti in sovraštva! In skopnelo je vse kovarstvo osode!

Ali zdi se mi, da iz maščevalnosti iztrgala je osoda materi Sloveniji njenega najlepšega in navrednejšega sina. Zbrala je vanj vse slovensko trpljenje in kazala: evo človeka! Ali omahnile so jej roke nad to močjo, da strmela je: evo moža! Da, to je človek, to je mož, to je heros naš Preširen, ki spomin slavimo mu denešnji večer! To je Fr. Preširen, ki rodilo nam ga je nebo denes 79 let! Narod, poslan ti je rešenik — spreimi ga dostojno! To je naš Preširen — in zopet vprašam:

„Če vé kdo za družga — Naj reče od kod!“

Res, da „pevcu vedno sreča laže“ in da „slep je, kdor se s petjem ukvarja“ — ali naš Preširen porodil se je iz tragike svojega lastnega naroda, tragike, kakeršne lažnjiva zgodovina še poznati nebbe. On moral je vzeti na-sé vrhu gorja vsega človeštva še ono prekrivično gorjé svojega naroda slovenskega, gorjé, katero pretrpeti je moral še jedenkrat sam v svojej osobi. Pesnik Preširen je po-



**Iz Novega mesta 5. decembra** [Izv. dopis.] (Po smrti grofa Barbo.) Vtorek, 23. m. m. dopoldne zapeje mrtvaški zvon v kapitli. Ljudje se povprašujejo, kdo je pač zopet zaustil ta svet. Naenkrat se sliši glas: Naš Barbo se je preselil v boljšo domovino. Nij mi treba opisovati britkega utisa, ki ga je napravila ta prežalostna vest na vsacega pravega rodoljuba. Iznad našega „Narodnega doma“ zavibrá črna zastava, v znamenje, da žaluje za svojim blagodušnim podpornikom. Globoko v srce segal je milotožni glas kapiteljskih zvonov, ki so ta dan, kakor tudi na dan pogreba oznanjali, da nehala je biti srce, ki je bilo polno ljubezni do mile svoje domovine. Blagega Barbo — nij več! Žaluj za njim, Slovenija, izgubila si vrlega boritelja, ki je delal za tvoj blagor skozi celo življenje, do zadnjega izdihljaja. V resnici ljubili smo ga, a Bog imel ga je še rajši, vzal ga je k sebi.

Bil je pokojni Barbo plemenitaš v pravem pomenu. Prepričanja njegovega, da se bojuje za pravično reč, niso mogli upogniti sovražni napadi. Bil je vedno zvest sin naroda; srečen videti narod svoj, bila je njegova želja. Da bi svojo ljubezen in udanost do nepozabljivega pokojnika vsaj na kolko tudi v dejanji pokazali, podala sta se gospoda M., odbornik in T., podpredsednik narodne čitalnice v Št. Rupert, kamor je bilo truplo rajnika z Dunaja prepeljano, da tam v imenu novomeških rodoljubov zadnjo čast izkažeta neutrudljivemu boritelju za narodne pravice. Gospod M. imel je častni, a ob ednem žalostni nalog, da dražega mrtiča izroči materi zemlji. Pretresla je srce vsakterega navzočih mila pesen „Jamica tihá“ in veličastni „Benedictus“. Spolnila se je blagemu Barbo vendarle želja, da v zemlji domači počiva njegovo truplo. A s tem vrli novomeški rodoljubi še niso bili zadovoljni. Pela se je 4. t. m. slovesna črna sv. maša za dušni pokoj rajnika. Bilo je pri tem žalostnem opravilu navzočih mnogo najodličnejših narodnjakov, ki so molili, naj mu oče nebeski na ónem svetu dodeli mir, kojega tukaj, kjer vlada le prepír in sovraštvo, najti nij mogel.

A gaslo, kojega se je držal naš Barbo do konca svojega življenja, bodi vedno tudi naše: „Vse za vero, dom in cara!“

**Iz Ptujja 7. decembra.** [Izv. dopis.] (Slovenščina v dekliskej šoli.) V istu

„Slovenskega Naroda“ od 5. t. m. čitam mei domačimi stvarmi tudi neki popravek poslan vam od tukajšnjega krajnega šolskega sveta o zadevah mojega dopisa od 21. m. m. št. 275. gledé podučevanja slovenščine na tukajšnji dekliskej šoli, kot neobveznega predmeta. Ovi popravek okrajnega šolskega sveta z radostjo na znanje jemljemo, a imenovana stvar vendar nij tako čista, kakor jo nam šolski svet predočuje. Mi Slovenci se moramo v prvi vrsti uže na tem izpodtikati, ka naščina na tu kajšnjih národnih šolah ne velja kot obligaten predmet. Tu v slovenskem Ptujju, v mestu, kojega prebivalci živé edino le od slovenskega kmeta, akopram ga naši matadorji navadno „den dummen bindišen bauer“ zovejo, v tace-m mestu se naš jezik v kot potiskati sme! Šolski svet nam pové, da se slovenščina na imenovanej šoli sicer podučuje, ali odklé in kako se podučuje o tem nij sluha ni duha. To slednje zvedeti bode gotovo č. čitatelje vašega cenjenega lista interesiralo. Ako bi se smel koji národ zoper ženski spol, kot učiteljice pritoževati, mislim, da je prvi naš národ, koji v národnem obziru v tej zadevi največ trpi. Ne trdim, kajti to je pedagogično vprašanje, ka bi ženska ne mogla biti dobra odgojiteljica mladine ali tisto vedno nemškutarjenje nam pri tem spolu ne dopada, in v velikej večini so te učiteljice prave germanizatorice. To velja v prvi vrsti pri nas. Pa o tem ne dalje, kajti nežni spol je zeló občutljiv, posebno o zimskem času. Mislili si boste gotovo, da višja oblast za moške učiteljske moči boli skrbi. Da, pa kako, da se Bog usmili! Na dekliskej šoli podučuje slovenščino tist znani glasoviti Löchnigg, sicer rodom Slovenec, a svoj materski jezik tako grdo zaníčuóč, ka se je pri letošnej učiteljskej konferenci óbitno vpríčo svojih kolegov izrazil, ka slovenski ne ume. Istina je, da on nikdar dosti nij znal, ker bil je prelen, da bi se bil svojega jezika pravilno naučil; po dalinem bivanji na zgorenjem Štajerskem pa je še to pozabil, kar se je bil kedaj nehoté navadil, tako, da ga zdaj v naščini uže vsak hlapec prekosi. In take učitelje ima naš mladi nežni spol. O sancta simplicitas! Zadošti je germanizacije in zadnji čas je, da dohomo učitelje, ki jezik, katterega govori národ, mej kojim bivajo, spoštujejo, ne pa óbitno zasmehujejo, in da se od njih terja, ka ga pravilno umejo. To zahteva tudi zakon, za to zahtevamo od vlade,

da naj bode tudi v tem oziru nam Slovincem pravična.

## Domače stvari.

— (Iz Šoštanja) smo še predvčeranjem, pa za včerajšnji list uže prekasno preielí ta-le telegram: „Okrajni zastop je votiral hvalo in polno zaupanje ministerskemu predsedniku zaradi možatega postopanja dné 5. t. m. Grofu Hohenwarta čestita ob odlikovanji, ter mu tudi izreka hvalo in zaupanje“.

— (Drugi batalion Kubnovcev v Ljubljani.) Mnogo pred določeno uro je prišel ta batalion, močan 13 častnikov in 360 vojakov, v Ljubljano. Reklo se je, da pride v nedeljo zjutraj ob 5. uri, a uže ob štírih se je vlak pripeljal in tako so oni gospodje od sprejemnega odbora in mnogi častniki, ki se niso bali mraza in si pogumno prikrtili spanje zjutraj, zastoni šli čakati na kolodvor svojih rojakov, kajti prišli so na kolodvor še-le, ko so dospévši vojakí bili uže v kasarnah. Tem prísrečnejši pak je bil sprejem zvečer na starem strelisčju, kjer je bil pripravljen banket za došle vojaké in častnike, in sicer za prve na galeriji in v prvem nadstropji, za druge pa v malej dvorani. Na galeriji je avirala mestna godba. Došle goste je gosp. Bučar pozdravil v slovenskem nagovoru gosp. Lúšan pa v nemškem. Namesto deželnega predsednika gosp. Kalline je pozdravil domače vojake dvorni svétnik vitez Schöpl. Tudi g. Kaltenegger je povzdignil čašo na slavo našim rojakom. Poveljnik major Gindel se je zahvalil na častnem sprejemu. Silno navdušenje pak je pozval krátek slovenski govor domačega vojaka, ki se je zahvalil v imenu vojakov; gromovit soglasen „živio“ je potrdil, kar je slovenski vojak govoril. Potem pak se je še mnogo napivalo na naše vojaké, na ljubljansko meščanstvo, na vodstvo ljudske kuhinje, naposled pak se je mladina zasukala po taktu mestne godbe.

— (Čitalnična beseda) minolo nedeljo je bila dosti dobro obiskana. Občinstvo je bilo z igricama po pravici zadovoljno, ker sta se vseskozi dobro igrali, kar je tem večje hvale vredno, ker so ble glavne, gledé značaja popolnem različne naloge obéh iger v jednih in istih rokah.

— (Zmrzel naiden) je bil včeraj zjutraj gruntar Matija Blaž — iz Tomačevega št 19, 33 let star, oženjen, — na cesti svet.

doba svojega mučeniškega naroda, žrtev domovine!

Skoro da bi vedel hvalo osodi, da je z toliko časa slovenskemu narodu oslepila um — srca nij mogla! — da nij izpoznal svoje bede in v nebo upižoče nesreče. Kako bi bilo to izpoznanje? Ne kaj drugače, ko je moramo imeti še mi v tem devetnajstem veku, mi, svoje narodnosti svesti, — ne kaj drugačno, ko óno Preširnovo, ki mu je smrtno ranilo srce, da vrele so iz rudeče krvi nesmrtné pesni skeleče otožnosti in neskončnega hrepenjenja. Kako je moralo čutiti to veliko srce! Čutiti to sto in stoletao bridkost slovensko! Vedel in znal je vse boljše ko vsak drug. In omagoval je uže pod pezo tako ob razsutih Slovenstva stebrih! Ali omagal nij! In on, „pevec brez upa“ je mogel upati, in s proroško gotovostjo naznanil je oveseljen, da konec bode trpljenju, da

„Vremena Kranjcem bodo se zjasnile,  
Jim milše zvezde kakor zdaj sijale.“

Gospó la slavna! To je moč, pred katero mora zagrmeti prej ali slej osoda sovražnikov! Tu smo — in za soboj imamo preteklost! To je naša pravica, prav naša pravica in moč. Če tudi je nijso pisali mogočni potentati z orlovim peresom na pergament, ali zapisana je, neizbrisno zapisana v naša domača tla s krvjo naših očetov. Pravico do življenja in samostojnosti imamo mi v svojej krvi — in te nam ne vzame nihče! Gospoda, to je moč ki jedina mogla je poroditi nam velikana Preširna, ki tako močan v samoupu in značaju izpregovoril je z besedo in dejanjem o narodu slovenskem, njega veljavi in bodočnosti. To je moč, ki je navdajala od nek-daj uže boritelje naše, ki navdaja — vekovita jim slava! — naše junaške besednike pred tujim velikim svetom. To je tudi ona moč, ki nas je navabila sem, da pokažemo jasno in glasno ljubezen do svoje domovine slovenske in slovanske, da jo ponovimo in okrepimo. In prav tako! Tak narod, ki ga poko-

pali nijso toliki in taki udarci, — tak narod mora živeti in bode živel! V resnici!

„Naj viharja moč razsaja,  
Hraste cepi, skale maja —  
Večna bo Slovincem čast!“

Tako bodi! Tist orjak Triglav, ki je stoletja zrl na sužni narod slovenski, ki gledati mora, kako nam je še daudenés biti boj za goli život, tist Triglav bode videl, kako naš narod praznuje dan rešitve, kako svobode vesel sluša nauke više modrosti, kako vzornik — svojimi brati vred srečen z evangelijem ljubezni po mirnej zemlji širi slovansko omiko bratoljubja in vesoljne zadovoljnosti!

Gotovo zasije lepša zarija, gotovo napoči slovenski dan. In genij Preširen, ki je z nami trpel, bo se z nami veselil — tedaj bo tudi slava njegova največja!

In v to kličem: Slovenska domovina naj živi! Slava Preširnu!



Martina poleg Strajselnovoga kozolca — na ljubljanskem polji. — Kakor se sliši se ga je revež sinoči precej nasrkal v noči domov lezel — in v snegu obtičal; — na sani so ga naložili in hoteli v deželno bolnico odpeljati — ali revež je uže v Kravjej dolini pri mitnici duh izdihnil.

(„Kranjsko učiteljsko društvo“) — Krainischer Landeslehrerverein — je imelo 6. t. m. občni zbor in pri tej priliki jednoglasno sklenilo, da se vpelje pri izdavanju šolskega lista strogo jezikovna enakopravnost. V ta namen se je tudi z veliko večino glasov (bilo je navzočih 30 učiteljev in učiteljc — največ iz Ljubljane), da se izdaje jedna številka lista v slovenskem, druga pa v nemškem jeziku. Za uredovanje obeh se je naprosil g. Zima. Ako pa bi on slovenskega dela ne mogel prevzeti, oskrboval bode to g. Lapajne iz Krškega.

(Umrl) je dne 6. t. m. v zagrebški bolnici milosrdnih bratov Matevž Drenik, župnik v Cerovci, rojen Slovenec iz Cerknice. Pokojni je nekaj let kaplanoval na Štajerskeji meji in dobro poznat ter jako priljubljen bil na vsem Bizelskem.

(Iz Stražišča pri Kranji) se nam piše: Da je še dandenes mnogo ljudij, ki pri vsakej priliki slutijo copernijo, kaže sledeča dogodba: Pred tremi tedni začelo je v naši vasi pri C — strašiti. Kadar se je namreč zmrznilo, pričelo se je po dvorišči bombardiranje s — krompirjem in repo. Oj kod je vsa ta čudna toča prihajala, temu nikakor niso mogli na sled priti; sklepalo se je torej, da — straši! Prvi večer strašilo je le domače. Drugi dan se je to hitro razneslo po vasi in o mraku zbralo se je uže mnogo radovednih ljudij, ki so čakali, kaj bo sè strahom. Ne dolgo in uže je frčala repa in krompir po dvorišči in marsikateremu radovednežu priletela je kaka taka bomba ob glavo. Stare babice in pobožne tercijalke križale so se, ter dejale, da je to prst božji. Ugbalo se je to in óno, kako bi se strah „panal“ in kdo bi to najbolje umel. A ko je nehale strašiti, razšli so se zopet ljudje in nij bilo treba strahu „panati“. Tretji večer začel je strah zopet svoje burke uganjati, kajti krompirjevo in repno strelivo je zopet frčalo po dvorišči, da je bilo veselje. Cela vas vrela je vkup. Zdaj se je pa nekaj móž spravilo na noge in iskali so strahu, a našli ga niso, kajti „strah je votel in okrog kraja ga nič nij“, pravi star pregovor. Kamor so šli, povsodi je letela na nje repa in krompir. Tu nij pomoči, so rekli, tu je začprano. Kaj tedaj storiti? kajti strah je še zmirom svoje burke uganjal in bombe „domačega“ pridelka metal po ljudeh. V tej zadregi oglasi se bližnji sosed, oče J—. „Jaz, pravi imam doma star paternošter, katerega so mi žegnali kapucini v Loki; ako ta ne pomaga, potem je ves trud zastoj.“ Mož gre domov in kmalu prisope z velikim paternoštom v roci. Ta-le ga bo „panal“, če le sam vrag nij, pravijo oče J—. in stopijo na dvorišče. Kaj so počeli s paternoštom tega ne vem; a naenkrat nastane hrup: „strah je tu!“, in pričfrali so v vežo — domačega pastirja, mladega fantlina! Zapazili so ga namreč, ko je v temnem kotu stoječ metal krompir in repo po ljudeh. Ta porednež strašil je tedaj uže tretji večer in norce bríl z lahkovestnim ljudstvom. Zato ga je pa tudi marsikateri malo pocukal za lase, oče — pa stopijo k fantu, ga sè svojim že-

ganim paternoštom trikrat oplazijo okrog glave in pravijo, tako, zdaj si pa „panan“. Potem so dali fanta v klet pod ključ, a copernik je copernik: drugo jutro ga nij bilo notri, izginol je kakor kafra. Ia reklo se je saj mora fant veniar biti z vragom v zvezi, kajti iz zaprte kleti jo je popihal, ta je pa „majster“.

### Razne vesti.

\* (Nesreča na lovu.) Dne 5. t. m. je srbski knez Milan s svojim spremstvom bil šel na lov. Pri tem se je slučajno sprožila puška knezovega strica, poikovníka Catargina in zadene v desno roko in spodnji del telesa knezovega zdravnika dr. Djordjevića. Okolo 30 zim se je vrnilo v njegovo teio. Bolnik se v kneževji palači zdravi.

\* (V Parizu) je debel sneg padel. Dne 5. decembra so morali vse omlubuse voziti p. štirje konji, in vozove na konjskeje železnici po 6 konj. Kupčija in komunikacija zaostajata zavoljo snega. Mleka manjka, kakor za časa obleganja Pariza, ker mlekarji in mlekarice zavoljo slabih cest ne morejo v mesto. Vec nesreč se je prigodilo. Tudi pošta ne vozi iz provincije, ker so ceste snegom zapadene. Nekateri poštni vlaki na železnici so imeli velike zamude; drugi so pa izostali. Železnice po vsej vshodnej in severnej Franciji zavoljo snega vremena ne vozijo.

\* (Socii malorum.) V bukovinskem Črmo vci se je ódan porotnikom enkrat tudi taka godila kakor našim — zmirom. Ob neke obravnavi, pri kateri je dvajset predrznih roparjev in tatov imelo priti pred porotnike, je sodišče hotelo, da bi se prvotna obravnava izredno vršila v sobani, kjer za sodni aparat, zatočence in osemdeset prič niti prostora nij bilo; porotniki celo primernih sedežev niso imeli. Bukovinski porotniki pa niso videti tako potrpežljivi kakor naši — uprli so se in rekli, da v takem lokalu kratko ni malo ne morejo zborovati. Deželnega sodišča prvosednik je dejal, da imajo prav, in ukazal, naj se obravnava vrši v drugej dvorani.

\* (Kočljiv svét.) Priletel general se je poročil z mlado lepo deklico, naučaje se, da si bode ozajšal in osadil svoje življenje na stare dni. Nekaj časa je bilo še vse dosti dobro, a kmalu začela mu je boleti ljubljena ženica: razne bolečine je imela, zdaj se je lotilo je to, zdaj óno. Peje jo na dežele, pa nič nij pomagalo. Napósled gre ž njo k zdravniku vprašat za svét. Dohtar, ne poznajoč svojih obiskovalcev, izprašuje in preiskuje bolno gospo generalko in končno reče, da nij nič hudlega in da bode počasi uže odieglo samo od sebe, da bi pa vendar gospodu neka, svetoval. „Kaj?“ skritán vprasa za ljubljeno soprogo. „Omožite gospod.čno!“ odgovori zdravnik. Gospá je na to baje zelo debelo pogledala zdravnika in — moža; kaj je moz storil, tega ne vemo.

### Javno zahvalo

izreka podpisani odbor sl. „Slovenskeje Matici“ za 19 darovanih knjig.  
V Krškem, dne 7. decembra 1879.  
Odbor okrajne učiteljske knjižnice.

### Umrlji v Ljubljani.

5. decembra: Ana Tomšič, delavka, 22 let, v Gradišči št. 8, za pljučno tuberkulozo.  
6. decembra: Anton Jevce, sin gospodarja, 11 m., v črnej vasi št. 26.  
7. decembra: Marija Tonija, gospodarica, 77 let, za starostjo. — Henrik Bohme, lekarni asistent, 24 let, na cesarja Josipovem trgu št. 1, za pljučno tuberkulozo.  
8. decembra: Šimen Šonta, uradni sluga, 51 let, na mestnem trgu št. 7, za tifusom.  
V deželnej bolnici:  
6. decembra: Ana Smolnikar, šivilja, 31 let, za vnetjem trebušne mrenice. — Martin Jeraj, dinar, 58 let.  
7. decembra: Marija Ambrož, dekla, 23 let, za tresliko.

9. decembra:

Pri vseh: Braune iz Kočevja. — Schöpf, Hautz, Basch iz Dunaja.

Pri slonu: Trinker iz Trbovlja. — Vesel iz Dunaja. — Milavec iz Livna. — Anisits, Jilzer iz Dunaja.

Pri avstrijskem cesarji: Žvokl iz Ljubljane.

### Dunajska borza 10 decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	gd.	kr.
100 tni drž. dolg v bankovih	88	70
100 tni drž. dolg v srebru	70	15
100 tni reuca	80	95
500 drž. posojilo	131	—
Akcije narodne banke	8 6	—
creditne akcije	2 0	50
London	16	55
Srebro	—	—
Napol.	9	30 1/2
2 kr cekini	5	64
državne marke	57	7

### Poslano.

Besede, katere sem podpisani v gostilni g. Nace Daxata iz Postojne proti slugi Matiju Pivetu in drugim gostom „Tukaj ste denes Slovenci, denes Nemci in denes Italijani“, obrnen proti slugi: „vi gospod niste drugoga vredni, kakor da bi se vas mej otrobe pomešalo in da bi vas svinje snadle; prišli boste še beracit k meni“, govoril, moram javno reči, da sem bil nekoliko vnjen, da mi je žal in da moje besede nazaj vzamem.

(575)

A. Gorjup.

## Učenec

z dobro šolsko izomiko, zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se takoj v prodajalnico z manufakturnim blagom podpisanega.

V Beljaku, dne 10. decembra 1879.

(576—1)

H. Walesi.

## Natečaj.

Za oskrbljevanje policijske varstvene službe v občini Trbovljah, in sicer v vseh Trbovljah in Hranstnik, sprejmeta se v službo takoj dva redarnika (Wachmänner).

V prvem kraju dobi redarnik, ki ima razen varstvene službe oskrbovati tudi knjige za tujce, letne plače glđ. 400.— prosto stanovanje in službeno obleko; v drugem pa glđ. 500.— na leto, prosto stanovanje, kurjavo in službeno obleko. Prošnjiki za te službi morajo biti večji slovenskega in nemškega jezika, dosluženi podčastniki, žandarji ali služoči redarniki.

Lastnoročno pisane prošnje mora vsak dotičnik sam oddati najskrajno do 25. dne t. m.

Občinski urad v Trbovljah,

dne 7. decembra 1879.

(577—1)

Župan.

## Hôtel Voisk

v Ptuj.

Udano podpisani dovoljuje si slavnemu občinstvu, posebno potujočemu, naznaniti, da je odprl tu nov hôtel.

Dobi se izvrstna pijača, kakor tudi okusna jedila po najnižej cení.

Sobe za prenočiti dobé se za 40 do 70 kr. Za mnogobrojni obisk prosi

(563—3)

J. Voisk.

## Klavijature,

ki igrajo 4—200 komadov; z ekspresijoni ali brez njih, z mandolino, bobnom, zvončki, kastanjeti, nebeškimi glasovi, harfo itd.

## Škatljice z godbo,

ki igrajo 2 do 16 komadov; potem necessaire, stajala za smodke, švajcarske hišice, albume za fotografije, pisalnice, škrajnice za rokavice, pisemske težnike, cvetlične vaze, etui za smodke, tobačnice, pisalne mize, sklenice, kozarce za pivo, denarnike, stole itd., vse z godbo. Zmirom najnovejše in najboljše priporočá

J. H. Heller, Bern.

Jamči se, da nij ponarejeno, samo onda, ako se direktno kupi; tu j izdelek je vsak, ki nema mojega imena. Tovarna je v vlastnej hiši.

(543—3) 100 najlepših reči vrednosti 20.000 frankov cenimo pri nakupu v našo trgovino.

Lastnika in tisk „Narodne tiskarne“.